

- 123 / 9 - 1988

Kamer van Volksvertegenwoordigers

BUITENGEWONE ZITTING 1988

28 JUNI 1988

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wetten houdende
het statuut van de
gewetensbezwaarden, gecoördineerd
op 20 februari 1980**

AMENDEMENTEN

op de tekst aangenomen door de Commissie
(Stuk n° 123/7)

N° 43 VAN DE HEREN GOL EN BERTOUILLE

Art. 8

Dit artikel vervangen door wat volgt :

« Art. 8. — In artikel 19, eerste lid, van dezelfde wetten worden de woorden « zal de helft meer bedragen » vervangen door de woorden « zal zes maanden meer bedragen » en worden de woorden « of het dubbel van die dienst indien hij een van de taken verricht welke bedoeld zijn in artikel 21, § 1, 1°, b » weggelaten. »

VERANTWOORDING

De duur die wordt opgelegd voor de plaatsvervangende dienst moet ontradend werken, op straffe van het compromis in gevaar te brengen dat aan de basis lag van het bij de wet van 3 juni 1964 uitgewerkte statuut van de gewetensbezwaarden.

Zie :

- 123 - 1988 :

- N° 1 : Wetsvoorstel van de heren Temmerman en Vanvelthoven.
- N° 2 tot 6 : Amendementen.
- N° 7 : Verslag.
- N° 8 : Amendement.

- 123 / 9 - 1988

Chambre des Représentants

SESSION EXTRAORDINAIRE 1988

28 JUIN 1988

PROPOSITION DE LOI

**modifiant les lois portant le statut
des objecteurs de conscience,
coordonnées le 20 février 1980**

AMENDEMENTS

au texte adopté par la Commission
(Doc. n° 123/7)

N° 43 DE MM. GOL ET BERTOUILLE

Art. 8

Remplacer cet article par ce qui suit :

« Art. 8. — A l'article 19, alinéa 1er, des mêmes lois, les mots « dépassera de moitié » sont remplacés par les mots « dépassera de six mois » et les mots « ou sera double de ce service s'il assume une des tâches visées à l'article 21, § 1er, 1°, b » sont supprimés. »

JUSTIFICATION

Il convient que la durée imposée pour le service de remplacement ait un effet dissuasif sous peine de mettre en péril le compromis qui avait été à la base de l'élaboration du statut d'objecteur de conscience consacré par la loi du 3 juin 1964.

Voir :

- 123 - 1988 :

- N° 1 : Proposition de loi de MM. Temmerman et Vanvelthoven.
- N° 2 à 6 : Amendements.
- N° 7 : Rapport.
- N° 8 : Amendement.

Artikel 19 moet in overeenstemming worden gebracht met artikel 21 van de gecoördineerde wetten, aangezien wordt voorgesteld ook artikel 21, § 1, 1°, b, weg te laten.

Il importe d'harmoniser cet article avec l'article 21 des lois coordonnées dans la mesure où il est proposé de supprimer l'art. 21, § 1er, 1°, b.

J. GOL
A. BERTOUILLE

N° 44 VAN DE REGERING

Artikel 1bis (nieuw)

Een artikel 1bis (nieuw) invoegen, luidend als volgt :

« Artikel 1bis. — Artikel 1, tweede lid, van dezelfde wetten, wordt aangevuld met wat volgt :

« In geval van wederoproeping voegt de betrokkene bij zijn aanvraag een met het origineel voor eensluidend verklaard afschrift van het wederopningsbevel. »

VERANTWOORDING

De door de kandidaat gewetensbezwaarde te vervullen formaliteit wordt op verzoek van de militaire overheid ingevoegd en heeft tot doel veelvuldige briefwisseling tussen de Ministeries van Binnenlandse Zaken en van Landsverdediging te vermijden en aldus de procedure inzake de ontvankelijkheidsverklaring van de aanvraag te bespoedigen.

N° 45 VAN DE REGERING

Art. 7

In het eerste lid, op de zevende en de achtste regel, de woorden « drie maanden » vervangen door de woorden « vier maanden ».

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording op amendement n° 46.

N° 46 VAN DE REGERING

Art. 8

De woorden « drie maanden » en de woorden « zes maanden » respectievelijk vervangen door de woorden « vier maanden » en de woorden « acht maanden ».

VERANTWOORDING

Vermits de duur van de militaire dienst werd verlengd is het eveneens aangewezen de duur van de door de gewetensbezwaarde te vervullen dienst op ten minste 16 maanden te brengen.

N° 44 DU GOUVERNEMENT

Article 1bis (nouveau)

Insérer un article 1bis(nouveau) libellé comme suit :

« Article 1bis. — L'article 1er, alinéa 2, des mêmes lois est complété par ce qui suit :

« En cas de rappel, l'intéressé joindra à sa demande une copie certifiée conforme de l'original de l'ordre de rappel. »

JUSTIFICATION

Les autorités militaires proposent que cette formalité soit accomplie par le candidat objecteur de conscience afin d'accélérer la procédure de recevabilité en évitant plusieurs courriers administratifs entre les Ministères de l'Intérieur et de la Défense nationale.

N° 45 DU GOUVERNEMENT

Art. 7

Au premier alinéa, à la sixième ligne, remplacer les mots « trois mois » par les mots « quatre mois ».

JUSTIFICATION

Voir la justification de l'amendement n° 46.

N° 46 DU GOUVERNEMENT

Art. 8

Remplacer les mots « de trois mois » et les mots « de six mois » respectivement par les mots « de quatre mois » et les mots « de huit mois ».

JUSTIFICATION

A partir du moment où le service militaire a été prolongé, il s'indique que la durée de service de l'objecteur de conscience soit au minimum de 16 mois.

N° 47 VAN DE REGERING

Art. 9

Dit artikel vervangen door wat volgt :

« Art. 9. — Artikel 21 van dezelfde wetten wordt aangevuld met wat volgt :

« § 5. De Koning stelt bij in Ministerraad overlegd besluit het maximum aantal gewetensbezwaarden vast, dat aan iedere dienst of instelling, bedoeld bij § 1 en § 2, kan worden toegewezen.

Wat de taken betreft, bedoeld bij § 1, 1°, a) stelt de Koning een prioriteitslijst vast.

§ 6. De gewetensbezwaarde heeft, onder dezelfde voorwaarden die gelden voor de toekenning door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn van het bestaansminimum, recht op een bijkomende vergoeding ten belope van het verschil tussen de andere vergoedingen, de soldij inbegrepen, die aan hem en aan zijn rechthebbenden zijn uitgekeerd, en het bestaansminimum.

Deze bijkomende vergoeding wordt slechts toegekend nadat het financieel vermogen werd vastgesteld.

§ 7. Er wordt van de privaatrechtelijke instellingen, bedoeld bij § 2, een bijdrage gevraagd die maximum 3 000 F per maand en per tewerkgestelde gewetensbezwaarde kan bedragen.

De Koning stelt ter zake de modaliteiten vast. »

VERANTWOORDING

Het vaststellen van een quota voor de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke instellingen moet afhankelijk worden gesteld van een beraadslaging in Ministerraad en mag niet het voorrecht uitmaken van de Minister van Binnenlandse Zaken alleen.

De toekenning van een bijkomende vergoeding gebeurt niet automatisch. Ze kan slechts toegekend worden indien aan zeer strikte voorwaarden is voldaan en nadat het financieel onvermogen werd vastgesteld. Voorts is het niet aangewezen van de diensten van de Staat of van de publiekrechtelijke personen een bijdrage te eisen.

N° 48 VAN DE REGERING

Art. 9bis (nieuw)

Een artikel 9bis (nieuw) invoegen, luidend als volgt :

« Art. 9bis. — In artikel 24 van dezelfde wetten worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1) § 1 wordt aangevuld met een 4° luidend als volgt :

« 4° hij die overeenkomstig artikel 25 uit de dienst, bedoeld bij de artikelen 18 en 19, is weggezonden »;

2) in het eerste lid van § 4 worden de woorden « en uit de dienst weggezonden » ingevoegd tussen de woorden « uitgesloten » en « gewetensbezwaarden »;

3) in het eerste lid van § 4 worden de woorden « ontheffing genieten en » geschrapt;

4) een § 5 wordt ingevoegd, luidend als volgt :

N° 47 DU GOUVERNEMENT

Art. 9

Remplacer cet article par ce qui suit :

« Art. 9. — L'article 21 des mêmes lois est complété par ce qui suit :

« § 5. Le Roi fixe par arrêté délibéré en Conseil des Ministres le nombre maximum d'objecteurs de conscience pouvant être affectés à chaque service ou organisme visé au § 1er et au § 2.

En ce qui concerne les tâches visées au § 1er, 1°, a), le Roi fixe une liste des priorités.

§ 6. L'objecteur de conscience a droit, aux mêmes conditions que celles fixées pour l'octroi du minimum de moyens d'existence par les centres publics d'aide sociale, à une indemnité supplémentaire égale à la différence entre les autres indemnités ou allocations qui sont allouées à lui-même et à ses ayants droit, en ce y compris la solde, et le minimum de moyens d'existence.

Cette indemnité supplémentaire ne peut être accordée qu'après que l'absence de ressources financières aura été établie.

§ 7. Une contribution ne pouvant excéder 3 000 F par mois et par objecteur de conscience occupé peut être réclamée aux organismes de droit privé visés au § 2.

Le Roi en fixe les modalités. »

JUSTIFICATION

La fixation d'un quota pour les organismes de droit public et privé doit dépendre d'une délibération en Conseil des Ministres et non dépendre de la seule prérogative du Ministre de l'Intérieur.

L'octroi d'une indemnité supplémentaire n'est pas automatique. Elle ne peut être accordée qu'à des conditions très strictes et qu'après qu'une absence de ressources financières aura été établie. D'autre part, il ne s'indique pas de prévoir une contribution pour les services de l'Etat ou pour les personnes de droit public.

N° 48 DU GOUVERNEMENT

Art. 9bis (nouveau)

Insérer un article 9bis(nouveau) libellé comme suit :

« Art. 9bis. — A l'article 24 des mêmes lois sont apportées les modifications suivantes :

1) le § 1er est complété par un 4° libellé comme suit :

« 4° celui qui est renvoyé du service en vertu de l'article 25 »;

2) au § 4, alinéa 1er, les mots « et les renvoyés du service » sont insérés entre les mots « exclus » et « sont à la disposition »;

3) au § 4, alinéa 1er, le mot « libérés » est supprimé;

4) il est ajouté un § 5, rédigé comme suit :

« § 5. De uitgeslotene of diegene die uit de dienst werd weggezonden vóór het verstrijken van de termijn van de werkelijke dienst wordt opnieuw op de lijst van de gewetensbezwaarden, bedoeld bij artikel 3, ingeschreven, wanneer vóór 31 december van het jaar, waarin hij de leeftijd van 45 jaar bereikt, de militieraad vaststelt dat de oorzaak van de uitsluiting een einde heeft genomen of wanneer de Minister van Binnenlandse Zaken de maatregel tot wegzending uit de dienst opheft.

Artikel 8 van de dienstplichtwetten, gecoördineerd op 30 april 1962, is op hen van toepassing wanneer de oorzaak van de uitsluiting of van de wegzending uiterlijk op 31 december van het jaar, waarin hij de leeftijd van 28 jaar bereikt, vervalt. Na deze datum wordt hij beschouwd als gewetensbezwaarde, vrijgelaten van dienst in vredetijd en wordt hij, wat de duur van zijn burgerlijke verplichtingen betreft, behandeld zoals de gewetensbezwaarden die tot de lopende lichting behoren.

Indien hij in het contingent van een latere lichting is opgenomen wordt evenwel rekening gehouden met de werkelijke dienstdaag, die hij reeds als gewetensbezwaarde heeft vervuld. »

VERANTWOORDING

Dit amendement vult de gecoördineerde wetten houdende het statuut van de gewetensbezwaarden aan met dezelfde bepalingen in verband met de uitsluiting van dienst, die van toepassing zijn op de dienstplichtigen, die onderworpen zijn aan militaire dienst.

Daarenboven maakt de afschaffing van het stelsel van de ontheffing van de werkelijke dienst door de wet van 16 juni 1987 tot wijziging van de op 30 april 1962 gecoördineerde dienstplichtwetten de verwijzing naar de ontheven gewetensbezwaarden, die bij de civiele bescherming zijn ingedeeld, overbodig.

Nº 49 VAN DE REGERING

Art. 9ter (nieuw)

Een artikel 9ter (nieuw) invoegen luidend als volgt :

« Art. 9ter. — Artikel 25 van dezelfde wetten, opgeheven door de wet van 16 juni 1987 houdende de wijziging van de dienstplichtwetten, gecoördineerd op 30 april 1962 en van de wetten houdende het statuut van de gewetensbezwaarden, gecoördineerd op 20 februari 1980, wordt opnieuw opgenomen in de volgende lezing :

Art. 25 — De wegzending uit de dienst wordt door de Minister van Binnenlandse Zaken uitgesproken indien de gewetensbezwaarde, die zijn werkelijke dienst vervult of met onbepaald verlof is geplaatst :

1) volstrekt onverbeterlijk blijkt of onwaardig is om te dienen;

2) veroordeeld is tot een van de straffen, bedoeld bij artikel 24, § 1, 1° tot 3°. »

« § 5. L'exclu ou le renvoyé du service avant l'expiration du terme de service actif est réinscrit sur la liste des objecteurs de conscience visée à l'article 3 lorsque, avant le 31 décembre de l'année au cours de laquelle il atteint l'âge de 45 ans, le conseil de milice constate que la cause de l'exclusion a pris fin ou lorsque le Ministre de l'Intérieur lève la mesure de renvoi du service.

L'article 8 des lois sur la milice, coordonnées le 30 avril 1962, lui est applicable si la cause de l'exclusion ou du renvoi du service cesse au plus tard le 31 décembre de l'année pendant laquelle il atteint l'âge de 28 ans. Après cette date, il est considéré comme objecteur de conscience dispensé du service en temps de paix et suit, en ce qui concerne la durée de ses obligations civiles, le sort des objecteurs de conscience, qui appartiennent à la levée en cours.

Toutefois, il est tenu compte du service actif déjà passé comme objecteur de conscience, s'il est compris dans le contingent d'une levée ultérieure. »

JUSTIFICATION

Cet amendement complète les lois coordonnées portant statut des objecteurs de conscience avec les mêmes dispositions relatives à l'exclusion du service, qui sont d'application aux miliciens astreints à accomplir un service militaire.

En outre, suite à la suppression du régime de la libération du service actif par la loi du 16 juin 1987 modifiant les lois sur la milice, coordonnées le 30 avril 1962, la référence aux objecteurs de conscience libérés et affectés à la protection civile est superflue.

Nº 49 DU GOUVERNEMENT

Art. 9ter (nouveau)

Insérer un article 9ter (nouveau), libellé comme suit :

« Art. 9ter. — L'article 25 des mêmes lois, abrogé par la loi du 16 juin 1987 modifiant les lois sur la milice, coordonnées le 30 avril 1962 et les lois portant le statut des objecteurs de conscience, coordonnées le 20 février 1980, est rétabli dans la rédaction suivante :

Art. 25. — Le renvoi du service est prononcé par le Ministre de l'Intérieur à l'objecteur de conscience en service actif ou en congé illimité qui :

1) se montre absolument incorrigible ou indigne de servir;

2) est condamné à une des peines prévues à l'article 24, § 1er, 1° à 3°. »

VERANTWOORDING

Zie de verantwoordingen van amendementen n° 51, 52 en 53.

N° 50 VAN DE REGERING

Art. 11

De §§ 4 tot 6 weglaten.

VERANTWOORDING

Het oorspronkelijk voorstel voorzag in deze overgangsbepalingen. Administratief gezien zijn ze echter onuitvoerbaar. In de commissie leek ter zake een consensus te bestaan. Het behoud van de drie bedoelde paragrafen lijkt bijgevolg eerder op een misverstand te berusten.

N° 51 VAN DE REGERINGArt. 12 (*nieuw*)

Een artikel 12 (*nieuw*) toevoegen, luidend als volgt :

« Art. 12. — In dezelfde wetten wordt een artikel 30bis ingevoegd, luidend als volgt :

Art. 30bis. — Wordt als deserteur beschouwd, iedere gewetensbezwaarde :

1) die tweemaal rechtsgeldig werd opgeroepen om de medische keuring te ondergaan en die zich aldaar niet heeft aangeboden op de in de tweede oproepingsbrief gestelde datum;

2) die zonder toelating afwezig is in zijn dienst of instelling gedurende meer dan drie dagen in oorlogstijd of meer dan acht dagen in vrede-tijd;

3) die alleen reist en die niet binnen de drie dagen in oorlogstijd of binnen de acht dagen in vrede-tijd na de hem opgelegde datum ter bestemming is aangekomen;

4) die met vergunning is of verlof heeft en die zijn dienst of zijn instelling niet heeft vervoegd binnen de drie dagen in oorlogstijd of binnen de vijftien dagen in vrede-tijd na het verstrijken van zijn verlof of van zijn vergunning;

5) die aangewezen is voor de dienst maar die nog niet in dienst is getreden en die de dienst of de instelling, waarvoor hij is aangewezen, niet heeft vervoegd binnen de drie dagen in oorlogstijd of binnen de vijftien dagen in vrede-tijd na de vastgestelde datum. »

N° 52 VAN DE REGERINGArt. 13 (*nieuw*)

Een artikel 13 (*nieuw*) toevoegen luidend als volgt :

« Art. 13. — In dezelfde wetten wordt een artikel 33bis ingevoegd, luidend als volgt :

JUSTIFICATION

Voir les justifications des amendements n° 51, 52 et 53.

N° 50 DU GOUVERNEMENT

Art. 11

Supprimer les §§ 4 à 6.

JUSTIFICATION

Ces dispositions transitoires étaient prévues dans la proposition originale. Elles sont irréalisables au niveau administratif. Au sein de la commission un consensus paraissait exister à cet égard. De ce fait le maintien des trois paragraphes visés semble être plutôt une erreur.

N° 51 DU GOUVERNEMENTArt. 12 (*nouveau*)

Ajouter un article 12 (*nouveau*), libellé comme suit :

« Art. 12. — Dans les mêmes lois, il est inséré, un article 30bis rédigé comme suit :

Art. 30bis. — Est réputé déserteur tout objecteur de conscience :

1) qui, ayant été valablement convoqué à deux reprises à l'examen médical d'aptitude, ne s'y est pas présenté à la date indiquée dans la deuxième convocation;

2) qui se sera absenté de son service ou de son organisme, sans y être autorisé, pendant plus de trois jours en temps de guerre ou pendant plus de huit jours en temps de paix;

3) qui, voyageant isolément, ne sera pas arrivé à destination en temps de guerre, trois jours, ou en temps de paix, huit jours après celui qui lui aura été fixé;

4) en permission ou en congé qui n'aura pas rejoint son service ou son organisme, en temps de guerre, trois jours, ou en temps de paix, quinze jours après l'expiration de son congé ou de sa permission;

5) désigné pour le service, mais non entré en service, qui n'aura pas rejoint l'unité ou l'organisme auquel il est affecté, en temps de guerre, dans les trois jours, en temps de paix, dans les quinze jours après la date fixée. »

N° 52 DU GOUVERNEMENTArt. 13 (*nouveau*)

Ajouter un article 13 (*nouveau*), libellé comme suit :

« Art. 13. — Dans les mêmes lois, il est inséré un article 33bis rédigé comme suit :

Art. 33bis. — § 1. *Iedere gewetensbezwaarde, die schuldig is bevonden aan desertie in vredetijd, wordt gestraft met een gevangenisstraf van twee maanden tot twee jaar.*

§ 2. *De duur van de gevangenisstraf is evenwel drie maanden tot drie jaar indien :*

- 1) *de gewetensbezwaarde eerder voor desertie werd veroordeeld;*
- 2) *de gewetensbezwaarde de grenzen van het Belgisch grondgebied heeft overschreden;*
- 3) *de gewetensbezwaarde gedeserteerd is in overleg met een andere gewetensbezwaarde;*
- 4) *de desertie langer dan 6 maanden heeft geduurd. »*

N° 53 VAN DE REGERING

Art. 14 (nieuw)

Een artikel 14 (nieuw) toevoegen, luidend als volgt :

« Art. 14. — Artikel 34 van dezelfde wetten wordt aangevuld met het volgend lid :

» *In geval van desertie in oorlogstijd wordt de maximumstraf, bepaald bij artikel 33bis, uitgesproken. »*

VERANTWOORDING

De huidige wet op het statuut van de gewetensbezwaarden bevat niet, zoals het militaire strafwetboek, precieze beschikkingen die bepalen vanaf wanneer de onregelmatige afwezigheden aanleiding geven tot strafmaatregelen.

De amendementen n° 49, 51, 52 en 53 beogen deze lacune aan te vullen door het voorzien in de staat van deserteur.

Evenzo wordt zoals de wegzending uit het leger de wegzending uit de dienst geregeld indien het gedrag van de gewetensbezwaarde een nadelige invloed zou uitoefenen op de andere gewetensbezwaarden in dienst of op de instelling waarbij hij is ingedeeld.

De Minister van Binnenlandse Zaken,

L. TOBBACK

Art. 33bis. — § 1. *Tout objecteur de conscience coupable de désertion en temps de paix sera puni d'une peine d'emprisonnement de deux mois à deux ans.*

§ 2. *Toutefois, la durée de cet emprisonnement sera de trois mois à trois ans :*

- 1) *si l'objecteur de conscience a déjà antérieurement été condamné pour désertion;*
- 2) *si l'objecteur de conscience a franchi les limites du territoire belge;*
- 3) *si l'objecteur de conscience a déserté de concert avec un autre objecteur de conscience;*
- 4) *si la désertion a duré plus de six mois. »*

N° 53 DU GOUVERNEMENT

Art. 14 (nouveau)

Ajouter un article 14 (nouveau), libellé comme suit :

« Art. 14. — L'article 34 des mêmes lois est complété par l'alinéa suivant :

» *Le maximum des peines prévues à l'article 33bis sera prononcé lorsque la désertion aura eu lieu en temps de guerre. »*

JUSTIFICATION

La loi actuelle sur le statut des objecteurs de conscience ne prévoit pas de dispositions précises, comme le prévoit le Code pénal militaire, instituant à partir de quand des absences irrégulières sont susceptibles de mesures pénales.

Les amendements n° 49, 51, 52 et 53 ont pour objet de pourvoir à cette lacune en créant l'état de déserteur.

De même, le renvoi du service est également institué à l'instar du renvoi de l'armée lorsque le comportement de l'objecteur serait tel qu'il deviendrait nuisible pour les autres objecteurs en service ou pour les organismes où il est affecté.

Le Ministre de l'Intérieur,

L. TOBBACK